T008 A HÀM VIII (36) Q18-26-Bốn Ý Đoạn

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH TAÊNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 18

Phaåm 26: BOÁN YÙ ÑOAÏN (1)

KINH SOÁ 1

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Gioáng nhö nuùi soâng, vaùch ñaù, traêm coû, nguõ coác, ñeàu nöông treân ñaát maø ñöôïc taêng tröôûng lôùn maïnh. Vì vaäy, ñaát naøy laø toái toân toái thöôïng. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, caùc phaùp ñaïo phaåm thieän, truï treân ñaát khoâng phoùng daät, khieán caùc phaùp thieän ñöôïc taêng tröôûng lôùn maïnh. Tyø-kheo khoâng phoùng daät tu boán YÙ ñoaïn1, tu taäp nhieàu boán YÙ ñoaïn. Nhöõng gì laø boán? 1. ÔÛ ñaây, Tyø-kheo, phaùp teä aùc chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán khoâng cho sinh, taâm khoâng rôøi xa, haèng muoán khieán noù khoâng sinh2. 2. Phaùp teä aùc ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán dieät3, taâm khoâng xa lìa, haèng muoán khieán dieät. 3. Phaùp thieän chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán sinh. 4. Phaùp thieän ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán taêng nhieàu, khoâng ñeå thoaùi thaát, tu haønh ñaày ñuû, taâm yù khoâng queân. Tyø-kheo, tu boán YÙ ñoaïn nhö vaäy. Cho neân, naøy caùc Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän tu boán YÙ ñoaïn. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 2

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: Tyø-kheo neân bieát, coù nhieàu Tuùc taùn quoác vöông4 vaø caùc Ñaïi vöông cuøng ñeán phuï caän

Töù yù ñoaïn . Cf. Taäp Dò 6 (T26n1536, tr. 391c06): töù chaùnh ñoaïn . Phaùp Uaån 3 (T26n1537, 1.

tr. 467c24): Töù chaùnh thaéng . Ñaïi Trí Ñoä 19 (T25n1509, tr. 197b20): Töù chaùnh caàn . Paøli, D 33 Sagti (R. iii. 221): Cattaøro sammappadhaønaø. Nguyeân Haùn: Linh dieät . Coù söï nhaàm laãn. Neân söûa laïi, vì ñaáy ñoái vôùi phaùp chöa sinh. 2.

Nguyeân Haùn: Linh baát sinh . Coù söï cheùp nhaàm. Neân söûa laïi. 3.

Tuùc taùn Quoác vöông . Chæ caùc Tieåu vöông, chö haàu. Nhöng khoâng roõ töø nguyeân Skt. hay Paøli. 4.

Nhaân Vöông Baùt-nhaõ 1 (T8n245, tr. 827b15): “Trung haï phaåm thieän laø Tuùc taùn vöông. Thöôïng phaåm

Chuyeån luaân thaùnh vöông. Ñoái vôùi hoï, Chuyeån luaân thaùnh vöông laø toái toân toái thöôïng. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, trong caùc thieän cuûa ba möôi baûy phaùp ñaïo phaåm, phaùp khoâng phoùng daät laø toái ñeä nhaát. Khoâng phoùng daät, Tyø-kheo tu boán YÙ ñoaïn, tu nhieàu boán YÙ ñoaïn? 1. ÔÛ ñaây, Tyø-kheo, phaùp teä aùc chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán khoâng cho sinh, taâm khoâng rôøi xa, haèng muoán khieán noù khoâng sinh*. 2. Phaùp teä aùc ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán dieät*, taâm khoâng xa lìa, haèng muoán khieán dieät. 3. Phaùp thieän chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán sinh. 4. Phaùp thieän ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán taêng nhieàu, khoâng ñeå thoaùi thaát, tu haønh ñaày ñuû, taâm yù khoâng queân. Nhö vaäy, caùc Tyø-kheo tu boán YÙ ñoaïn nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 3

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Trong nhöõng aùnh saùng tinh tuù, aùnh saùng maët traêng laø toái thöôïng ñeä nhaát. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, trong nhöõng coâng ñöùc thieän cuûa ba möôi baûy phaùp ñaïo phaåm, haønh khoâng phoùng daät laø ñeä nhaát toái toân toái quyù. Khoâng phoùng daät, Tyø-kheo tu boán YÙ ñoaïn, tu nhieàu boán YÙ ñoaïn? 1. ÔÛ ñaây, Tyø-kheo, phaùp teä aùc chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán khoâng cho sinh, taâm khoâng rôøi xa, haèng muoán khieán noù khoâng sinh*. 2. Phaùp teä aùc ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán dieät*, taâm khoâng xa lìa, haèng muoán khieán dieät. 3. Phaùp thieän chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán sinh. 4. Phaùp thieän ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán taêng nhieàu, khoâng ñeå thoaùi thaát, tu haønh ñaày ñuû, taâm yù khoâng queân. Nhö vaäy, caùc Tyø-kheo tu boán YÙ ñoaïn nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 4

Nghe nhö vaày:

thieän laøm Thieát luaân vöông.” Khoâng coù cô sôû ñeå suy ñoaùn nghóa chính xaùc. Paøli, D 17 Mahaøsudassana (R.ii. 173), caùc chö haàu cuûa Cakkavattì laø paæiraøja. Töø naøy coù Skt. hoãn chuûng laø pañhiraøja (?).

Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Trong caùc loaïi hoa nhö hoa chieâm-baëc, hoa tu-ma-na treân chö Thieân giöõa loaøi ngöôøi, hoa baø-sö laø toái ñeä nhaát. ÔÛ ñaây cuõng laïi nhö vaäy, trong nhöõng coâng ñöùc thieän cuûa ba möôi baûy Phaùp ñaïo phaåm, haønh khoâng phoùng daät laø ñeä nhaát toái toân toái quyù. Khoâng phoùng

daät, Tyø-kheo tu boán YÙ ñoaïn, tu nhieàu boán YÙ ñoaïn? 1. ÔÛ ñaây, Tyø-kheo, phaùp teä aùc chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán khoâng cho sinh, taâm khoâng rôøi xa, haèng muoán khieán noù khoâng sinh*. 2. Phaùp teä aùc ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán dieät*, taâm khoâng xa lìa, haèng muoán khieán dieät. 3. Phaùp thieän chöa sinh, tìm caàu phöông tieän khieán sinh. 4. Phaùp thieän ñaõ sinh, tìm caàu phöông tieän khieán taêng nhieàu, khoâng ñeå thoaùi thaát, tu haønh ñaày ñuû, taâm yù khoâng queân. Nhö vaäy, caùc Tyø-kheo tu boán YÙ ñoaïn nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 55

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, vua Ba-tö-naëc thaéng xe loâng chim ra khoûi thaønh Xaù-veä ñeán tinh xaù Kyø hoaøn muoán haàu Theá Toân. Theo phaùp thöôøng, caùc vua coù naêm thöù nghi tröôïng. Vua boû heát sang moät beân, ñeán tröôùc Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân roài ngoài qua moät beân. Baáy giôø Theá Toân baûo vua: –Ñaïi vöông neân bieát, theá gian coù boán haïng ngöôøi xuaát hieän ôû ñôøi. Nhöõng gì laø boán? 1. Hoaëc coù ngöôøi tröôùc toái sau saùng. 2. Hoaëc coù ngöôøi tröôùc saùng sau toái. 3. Hoaëc coù ngöôøi tröôùc toái sau toái. 4. Hoaëc coù ngöôøi tröôùc saùng sau saùng.6 Theá naøo laø ngöôøi tröôùc toái sau saùng? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi sinh vaøo nhaø ti tieän, nhö doøng Chieân-ñaø-la, doøng ñaïm nhaân7, doøng thôï thuyeàn, hoaëc sinh nhaø daâm daät, hoaëc khoâng maét, hoaëc khoâng chaân tay, hoaëc thöôøng goùt chaân traàn8, hoaëc caùc caên thaùc loaïn. Nhöng thaân, mieäng haønh phaùp thieän, yù nghó phaùp thieän. Ngöôøi naøy gaëp Sa-moân, Baø-la- moân, caùc baäc tröôûng giaû, thöôøng nieäm leã baùi, khoâng maát thôøi tieát, ñöùng daäy ngheânh ñoùn, ñöùng daäy tieãn ñöa, tröôùc cöôøi sau noùi, tuøy thôøi cung caáp. Hoaëc coù luùc, gaëp ngöôøi aên xin, hay Sa-moân, Baø-la-moân, ngöôøi ñi ñöôøng, ngöôøi ngheøo thieáu, neáu coù tieàn cuûa

5. Paøli, S 3. 21 Puggalasutta (R.i. 93). Haùn, No 127 Töù nhaân kinh. 6. Paøli, ibid., Tamotamaparaøyano, tamojotiparaøyano, jotitamaparaøyano, jotijotiparaøyano, töø boùng toái ñi ñeán boùng toái, töø boùng toái ñi ñeán aùnh saùng, töø aùnh saùng ñi ñeán boùng toái, töø saùng ñi ñeán saùng. Ñaïm nhaân , nghóa ñen, “aên thòt ngöôøi (?)” Coù leõ chæ ngöôøi baùn thòt. No 127: Khoâi khoaùi gia . 7.

Haùn: Loõa tieån . 8.

thì ñem guùp cho hoï. Neáu khoâng coù cuûa caûi, ngöôøi ñoù ñeán nhaø tröôûng giaû caàu xin giuùp ñôõ cho. Hoaëc gaëp ngöôøi khaùc giuùp ñôõ lieàn sinh loøng hoan hyû hôùn hôû khoâng töï kieàm cheá. Ngöôøi thaân haønh phaùp thieän, mieäng tu phaùp thieän, yù nghó phaùp thieän, thaân hoaïi maïng chung seõ sinh coõi thieän, treân trôøi. Gioáng nhö coù ngöôøi töø ñaát leân giöôøng, töø giöôøng leân ngöïa, töø ngöïa côõi voi, töø voi vaøo giaûng ñöôøng. Do vaäy, nay Ta noùi, ngöôøi naøy tröôùc toái sau

saùng. Ñaïi vöông, nhö vaäy, ngöôøi naøy goïi laø tröôùc toái sau saùng. Theá naøo laø ngöôøi tröôùc saùng sau toái? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi sinh vaøo gia toäc lôùn, hoaëc doøng Saùt-lôïi, doøng tröôûng giaû, doøng Baø-la-moân, nhieàu cuûa, nhieàu baùu vaät vaøng baïc, traân baûo, xa cöø, maõ naõo, thuûy tinh, löu ly, toâi tôù, noâ tì khoâng theå keå heát; voi, ngöïa, heo, deâ, taát caû ñaày ñuû. Töôùng maïo ngöôøi naøy xinh ñeïp nhö maøu hoa ñaøo, nhöng ngöôøi naøy laïi thöôøng oâm loøng taø kieán, töông öng vôùi bieân kieán, coù kieán chaáp nhö vaày: “Khoâng coù boá thí, khoâng coù thoï nhaän, khoâng coù choã naøo nôi ngöôøi ñi tröôùc boá thí vaät gì, cuõng khoâng coù baùo thieän aùc, cuõng khoâng coù ñôøi naøy ñôøi sau, cuõng khoâng coù ngöôøi ñaéc ñaïo, ñôøi khoâng A-la-haùn ñaùng thôø kính, ñôøi naøy ñôøi sau coù theå taùc chöùng9.” Neáu gaëp Sa-moân, Baø-la-moân, hoï lieàn noåi saân haän, khoâng loøng cung kính. Neáu thaáy ngöôøi khaùc boá thí, loøng hoï khoâng vui veû; nhöõng taïo taùc cuûa thaân, mieäng, yù khoâng quaân bình10. Do taïo caùc haønh vi phi phaùp, ngöôøi naøy thaân hoaïi maïng chuùng sinh vaøo ñòa nguïc. Gioáng nhö coù ngöôøi töø giaûng ñöôøng xuoáng voi, töø voi xuoáng ngöïa, töø ngöïa xuoáng giöôøng, töø giöôøng xuoáng ñaát. Vì theá neân Ta noùi ngöôøi naøy nhö vaäy Ñaïi vöông, nghóa laø ngöôøi naøy tröôùc saùng sau toái. Theá naøo laø ngöôøi töø toái ñeán toái? Neáu coù ngöôøi sinh nhaø ti tieän, hoaëc nhaø Chieân-ñaø-la, hoaëc nhaø ñaïm nhaân, hoaëc nhaø cuøng cöïc thaáp heøn. Ngöôøi naøy ñaõ sinh vaøo ñaây, coù khi caùc caên aét khoâng ñuû, töôùng maïo xaáu xí, maø ngöôøi naøy laïi thöôøng oâm taø kieán, coù kieán chaáp nhö vaày: “Khoâng coù ñôøi naøy, ñôøi sau, khoâng Sa-moân, Baø-la-moân, cuõng khoâng ngöôøi ñaéc ñaïo, cuõng khoâng A-la-haùn ñaùng thôø kính, cuõng khoâng ñôøi naøy ñôøi sau coù taùc chöùng.” Neáu gaëp Sa-moân, Baø-la-moân, hoï lieàn noåi saân haân, khoâng loøng cung kính. Neáu thaáy ngöôøi ñeán boá thí, loøng khoâng vui veû, nhöõng taùc haønh cuûa thaân, mieäng, yù khoâng bình ñaúng, phæ baùng Thaùnh nhaân, huûy nhuïc Tam toân11. Ngöôøi ñoù ñaõ khoâng giuùp töï mình boá thí, thaáy ngöôøi khaùc boá thí, loøng raát saân haän. Vì ñaõ taïo haïnh saân nhueá, neân thaân hoaïi maïng chuùng sinh vaøo ñòa nguïc. Gioáng nhö ngöôøi töø toái ñeán toái, töø löûa böøng ñeán löûa böøng, boû trí tôùi ngu. Do vaäy maø noùi, ngöôøi naøy coù theå goïi laø tröôùc toái sau toái. Ñaïi vöông neân bieát, cho neân goïi ngöôøi naøy laø töø toái ñeán toái. Theá naøo laø ngöôøi töø saùng ñeán saùng? Hoaëc coù ngöôøi sinh vaøo nhaø voïng toäc, hoaëc doøng Saùt-lôïi, hoaëc nhaø quoác vöông, hoaëc nhaø ñaïi thaàn, nhieàu cuûa, laém vaät baùu khoâng theá keå heát, maø ngöôøi kia töôùng maïo laïi xinh ñeïp nhö maøu hoa ñaøo, ngöôøi naøy thöôøng coù chaùnh kieán, taâm khoâng thaùc loaïn. Ngöôøi aáy coù nhöõng chaùnh kieán naøy: “Coù thí, coù phöôùc, coù ngöôøi nhaän, coù baùo thieän aùc, coù ñôøi naøy ñôøi sau, coù Sa-moân, Baø-la-moân.” Vaû laïi ngöôøi naøy, neáu gaëp Sa-moân, Baø-la-moân khôûi loøng cung kính, vui hieän nhan saéc. Töï thaân thöôøng thích boá thí, laïi cuõng khuyeân ngöôøi khieán thöïc haønh boá thí. Neáu ngaøy naøo boá thí thì loøng thöôøng hôùn hôû khoâng kieàm cheá ñöôïc. Hoï thaân haønh thieän, mieäng haønh thieän, yù haønh thieän, neân thaân hoaïi maïng chung sinh veà coõi thieän. Gioáng nhö coù ngöôøi töø giaûng ñöôøng ñeán

9.
Thuyeát cuûa Ajitakesakambala, D 2 Samaóóaphala (R.i. 55).
Haùn: Baát bình quaân ; ñoaïn döôùi: Baát bình ñaúng . Neân hieåu laø
“Khoâng chaân chaùnh.”
10.
Tam toân , töùc Tam baûo. 11.

giaûng ñöôøng, töø cung ñeán cung. Do vaäy maø noùi, nay Ta noùi ngöôøi naøy töø saùng ñeán saùng.
Ñaïi vöông, ñoù laø theá gian coù boán haïng ngöôøi naøy.
Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä naøy:
Vua neân bieát, ngöôøi ngheøo
Coù tín, thích boá thí
Gaëp Sa-moân, Baø-la
Cuøng nhöõng ngöôøi ñaùng thí;
Thöôøng ñöùng daäy ñoùn, tieáp
Laïi khuyeân baûo chaùnh kieán
Luùc thí, thaät vui möøng
Khoâng traùi ngöôøi ñieàu ngöôøi xin.
Ngöôøi kia laø baïn toát
Quyeát khoâng laøm haïnh aùc
Thöôøng thích haønh chaùnh kieán
Hay nghó caàu phaùp thieän.
Ñaïi vöông nhö ngöôøi kia
Luùc cheát, nôi sinh veà
Quyeát sinh trôøi Ñaâu-thuaät
Tröôùc toái maø sau saùng.
Nhö ngöôøi heát söùc giaøu
Khoâng tín, hay saân haän
Loøng tham lam, khieáp nhöôïc
Taø kieán maø khoâng ñoåi;
Gaëp Sa-moân, Phaïm chí
Cuøng nhöõng ngöôøi aên xin
Thöôøng chöûi maéng, nhieác moùc
Taø kieán, noùi khoâng coù;
Thaáy thí, noåi saân giaän
Khoâng muoán coù ngöôøi thí
Ngöôøi kia haønh raát teä
Taïo moïi nguoàn goác aùc.
Nhöõng ngöôøi kia nhö vaäy

Ñeán khi maïng saép cheát
Seõ sinh vaøo ñòa nguïc
Tröôùc saùng maø sau toái.
Nhö coù ngöôøi baàn tieän
Khoâng tín, hay saân haän
Taïo moïi haønh baát thieän
Taø kieán khoâng chaùnh tín;
Neáu gaëp vò Sa-moân
Cuøng ngöôøi ñaùng thöøa söï
Maø luoân khinh huûy hoï
Xan tham khoâng tín taâm;
Luùc cho maø khoâng vui
Thaáy ngöôøi cho cuõng vaäy
Haønh vi ngöôøi kia laøm
Khoâng daãn ñeán an vui.
Nhöõng haïng ngöôøi nhö vaäy
Cho ñeán khi maïng chung
Sinh vaøo trong ñòa nguïc
Tröôùc toái sau cuõng toái.
Nhö ngöôøi raát coù cuûa
Coù tín, thích boá thí
Chaùnh kieán, khoâng nieäm quaáy
Thöôøng thích caàu phaùp thieän.
Neáu thaáy caùc Ñaïo só
Nhöõng ngöôøi ñaùng boá thí
Ñöùng daäy cung kính ñoùn
Hoïc taäp theo chaùnh kieán,
Khi cho thaät hoøa vui
Thöôøng nieäm töôûng bình ñaúng
Boá thí khoâng tieác laãn
Khoâng traùi vôùi loøng ngöôøi.
Ngöôøi aáy soáng12 löông thieän
Khoâng taïo moïi phi phaùp
Neân bieát ngöôøi nhö vaäy
Ñeán khi maïng saép cheát.
Quyeát sinh choã toát laønh
Tröôùc saùng maø sau saùng.
Cho neân Ñaïi vöông, haõy hoïc tröôùc saùng maø sau saùng, chôù neân hoïc tröôùc saùng maø sau toái. Ñaïi vöông, neân hoïc ñieàu naøy nhö vaäy.

Sau khi vua Ba-tö-naëc ñaõ nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Haùn: Thoï maïng ; ñöôïc hieåu laø “chaùnh maïng”, soáng baèng ngheà nghieäp löông thieän. 12.

KINH SOÁ 6

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Toân giaû A-nan ñeán choã Theá Toân, ñaûnh leã saùt chaân roài ñöùng qua moät beân. Sau ñoù khoâng laâu laïi laáy hai tay sôø chaân Nhö Lai, roài duøng mieäng hoân leân chaân Nhö Lai, maø noùi nhö vaày: –Thaân theå cuûa Ñaáng Thieân Toân vì sao theá naøy? Thaân nhaên quaù vaäy! Thaân Nhö Lai khoâng nhö xöa. Theá Toân baûo: –Ñuùng vaäy, A-nan, nhö nhöõng gì oâng noùi. Nay thaân Nhö Lai, da thòt ñaõ nhaên, thaân theå hieän taïi khoâng nhö xöa. Sôû dó nhö vaäy laø vì, phaøm coù thaân theå laø bò beänh thuùc eùp. Ñaùng beänh, chuùng sinh bò beänh vaây khoán; ñaùng cheát, chuùng sinh bò cheát böùc baùch. Nay Nhö Lai tuoåi ñaõ suy vi, ñaõ hôn taùm möôi. A-nan nghe nhöõng lôøi naøy, buoàn khoùc ngheïn ngaøo khoâng töï neùn ñöôïc lôøi lieàn noùi lôøi naøy: –Than oâi! Söï giaø ñaõ ñeán ñaây roài! Baáy giôø, ñaõ ñeán giôø, Theá Toân ñaép y mang baùt vaøo thaønh Xaù-veä khaát thöïc. Theá Toân ñi khaát thöïc, laàn hoài ñeán cung vua Ba-tö-naëc. Trong luùc ñoù tröôùc cöûa cuûa vua Ba-tö-naëc coù vaøi möôi chieác xe hö cuõ bò boû moät beân. Toân giaû A-nan thaáy nhöõng coã xe bò vaát ôû moät beân nhö vaäy, lieàn baïch Theá Toân: –Ñaây laø nhöõng chieác xe cuûa vua Ba-tö-naëc. Ngaøy xöa, luùc môùi laøm thaät laø tinh xaûo, nhöng ngaøy nay troâng chuùng cuõng nhö maøu gaïch ñaù. Theá Toân baûo: –Ñuùng vaäy, A-nan, nhö nhöõng gì oâng ñaõ noùi. Nhöõng chieác xe nhö ñang ñöôïc thaáy ñaây, xöa kia thaät laø tinh xaûo, laøm baèng vaøng baïc. Ngaøy nay ñaõ hö hoûng, khoâng theå duøng ñöôïc nöõa. Vaät beân ngoaøi coøn hö hoaïi nhö vaäy, huoáng chi laø beân trong. Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä naøy: OÂi! Giaø, beänh, cheát naøy Hoaïi ngöôøi saéc cöïc thònh Luùc ñaàu yù raát vui Nay bò cheát sai böùc. Duø tuoåi thoï traêm naêm Ñeàu quy veà caùi cheát Khoâng ai thoaùt khoå naøy Heát thaûy veà ñöôøng naøy. Nhöõng gì coù trong thaân Bò cheát röôït ñuoåi ñi Boán ñaïi ôû beân ngoaøi Ñeàu quay veà goác khoâng. Cho neân caàu khoâng cheát Chæ coù veà Nieát-baøn Nôi khoâng cheát khoâng sinh Ñeàu khoâng caùc haønh naøy. Baáy giôø, Theá Toân lieàn tôùi choã vua Ba-tö-naëc. Vua Ba-tö-naëc baøy bieän ñoà aên thöùc

uoáng cuùng döôøng Theá Toân. Thaáy Theá Toân ñaõ aên xong, vua lieàn laáy moät gheá nhoû ngoài tröôùc Nhö Lai, baïch Theá Toân: –Sao vaäy, Theá Toân, hình theå cuûa chö Phaät ñeàu laø kim cang, maø cuõng phaûi chòu giaø, beänh, cheát sao? Theá Toân baûo: –Ñuùng vaäy, ñaïi vöông! Nhö lôøi ñaïi vöông. Nhö Lai cuõng phaûi coù sinh, giaø, beänh, cheát. Nay Ta cuõng laø ngöôøi, cha teân Chaân Tònh, meï teân Ma-da, thuoäc doøng Chuyeån luaân thaùnh vöông. Baáy giôø Theá Toân lieàn noùi keä naøy: Phaät hieän giöõa loaøi ngöôøi Cha teân laø Chaân Tònh Meï teân Cöïc Thanh Dieäu Doøng Saùt-lôïi quyeàn quyù. Ñöôøng cheát thaät laø khoán Ñeàu khoâng

xeùt toân ti Chö Phaät coøn khoâng khoûi Huoáng chi laïi phaøm phu. Baáy giôø, Theá Toân noùi keä naøy cho vua Ba-tö-naëc: Teá töï: Teá löûa nhaát Thi thô: Tuïng toái toân Nhaân gian: Vua laø quyù Caùc soâng: Bieån laø ñaàu; Caùc sao: Traêng treân heát AÙnh saùng: Maët trôøi nhaát Taùm phöông, treân, döôùi, giöõa Nôi theá giôùi vaän haønh, Trôøi cuøng ngöôøi theá gian Nhö Lai laø toái toân Muoán caàu phöôùc loäc kia Haõy cuùng döôøng Tam-phaät13. Theá Toân noùi keä naøy roài, töø choã ngoài ñöùng daäy maø ñi, trôû veà tinh xaù Kyø hoaøn, ñeán choã ngoài maø ngoài. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Coù boán phaùp ñöôïc ngöôøi theá gian aùi kính. Theá naøo laø boán? 1. Tuoåi treû traùng nieân ñöôïc ngöôøi theá gian aùi kính. 2. Khoâng coù beänh ñau ñöôïc ngöôøi aùi kính. 3. Tuoåi thoï ñöôïc ngöôøi aùi kính. 4. AÂn aùi tuï hôïp ñöôïc ngöôøi aùi kính. Tyø-kheo, ñoù goïi laø coù boán phaùp ñöôïc moïi ngöôøi theá gian aùi kính. Laïi nöõa, Tyø-kheo, laïi coù boán phaùp khoâng ñöôïc ngöôøi theá gian aùi kinh. Theá naøo laø boán? 1. Tyø-kheo neân bieát, tuoåi treû traùng nieân ñeán luùc giaø beänh, ngöôøi ñôøi khoâng thích. 2. Ngöôøi khoâng beänh sau laïi maéc beänh, ngöôøi ñôøi khoâng thích.

Tam-phaät , phieân aâm, Paøli = Skt. Sambuddha. 13.

3. Ñöôïc tuoåi thoï maø sau laïi maïng chung, ngöôøi ñôøi khoâng thích. 4. AÂn aùi hoäi hôïp sau laïi chia lìa. Ñoù laø nhöõng ñieàu ngöôøi ñôøi khoâng thích. Tyø-kheo, ñoù goïi laø coù boán phaùp cuøng ñôøi xoay chuyeån. Chö Thieân, ngöôøi ñôøi cho ñeán Chuyeån luaân thaùnh vöông, chö Phaät, Theá Toân cuøng coù phaùp naøy. Tyø-kheo, ñoù laø theá gian coù boán phaùp naøy cuøng ñôøi xoay chuyeån. Neáu khoâng bieát boán phaùp naøy, phaûi chòu löu chuyeån trong sinh töû, xoay troøn trong naêm ñöôøng. Theá naøo laø boán? Giôùi Thaùnh hieàn, Tam-muoäi Thaùnh hieàn, trí tueä Thaùnh hieàn, giaûi thoaùt Thaùnh hieàn. Tyø-kheo, ñoù laø coù boán phaùp naøy maø ai khoâng giaùc tri, thì phaûi thuï nhaän boán phaùp treân. Nay Ta cuøng caùc oâng nhôø giaùc tri boán phaùp Thaùnh hieàn naøy maø ñoaïn goác sinh töû khoâng coøn taùi sinh ñôøi sau. Nhö nay thaân theå Nhö Lai suy giaø, phaûi chòu baùo suy hao naøy. Cho neân, caùc Tyø-kheo, haõy tìm caàu Nieát-baøn vónh tòch naøy, khoâng sinh, khoâng giaø, khoâng beänh, khoâng cheát; aân aùi bieät ly, thöôøng nieäm töôûng bieán dòch voâ thöôøng. Caùc Tyø- kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 7

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, vua Ba-tö-naëc ra leänh quan phuï taù söûa soaïn xe loâng chim. Vua muoán ra xem ñaát, giaûng ñöôøng, ngoaøi thaønh Xaù-veä. Trong luùc ñoù meï vua14 Ba-tö-naëc vöøa qua ñôøi. Baø soáng ñeán moät traêm tuoåi, raát laø suy yeáu, vua raát toân kính nhôù thöông chöa töø rôøi maét. Luùc ñoù beân caïnh vua Ba-tö-naëc coù ñaïi thaàn teân Baát-xaø-maät, taøi cao caùi theá, ñöôïc moïi ngöôøi toân troïng. Ñaïi thaàn suy nghó: “Meï cuûa vua Ba-tö-naëc naøy vöøa ñuùng tuoåi

traêm, hoâm nay maïng chung. Neáu nghe ñöôïc vua raát lo saàu, queân aên boû uoáng maø bò beänh naëng. Nay ta phaûi tìm caùch naøo khieán vua khoâng lo saàu cuõng khoâng bò beänh.” Baáy giôø, ñaïi thaàn chuaån bò naêm traêm voi traéng, naêm traêm ngöïa toát; laïi caùch ñaët naêm traêm lính boä, naêm traêm kyõ nöõ, naêm traêm laõo maãu, naêm traêm Baø-la-moân vaø coù naêm traêm Sa-moân; laïi chuaån bò naêm traêm boä y phuïc, naêm traêm thöù traân baûo laøm coã quan taøi lôùn ñeïp cho ngöôøi cheát, veõ vôøi thaät laø tinh xaûo; treo phöôùn loïng, troåi kyõ nhaïc, khoâng theå keå heát ñöôïc, roài ñöa ra khoûi thaønh Xaù-veä. Luùc ñoù, vì coù chuùt vieäc vua Ba-tö-naëc trôû vaøo laïi trong thaønh. Töø xa, vua nhìn thaáy coù ngöôøi cheát, hoûi taû höõu: –Ñaây laø ai maø cuùng döôøng ñeán theá? Baát-xaø-maät taâu: –Trong thaønh Xaù-veä naøy coù meï tröôûng giaû voâ thöôøng. Ñoù laø vaät duïng cuûa hoï. Vua laïi hoûi: –Nhöõng voi, ngöïa, xe coä naøy laïi duøng ñeå laøm gì? Ñaïi thaàn taâu: –Naêm traêm laõo maãu naøy, duøng ñeå daâng leân vua Dieâm-la ñeå chuoäc maïng. Vua lieàn cöôøi vaø noùi: –Ñaây laø caùch cuûa ngöôøi ngu. Maïng cuõng khoù maø giöõ, laøm sao coù theå ñoåi ñöôïc? Nhö

14. Cf. Taïp 46, kinh 1227: Toâ maãu (baø noäi). Paøli, S. 3 22: Ayyakaø.

coù ngöôøi rôi vaøo mieäng caù Ma-kieät, muoán mong thoaùt ra laïi thaät khoù ñöôïc. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, ñaõ rôi vaøo choã vua Dieâm-la, muoán caàu ra khoûi thì thaät khoù coù theå ñöôïc.

Naêm traêm kyõ nöõ naøy cuõng duøng ñeå chuoäc maïng.

Vua baûo:

–Ñieàu naøy cuõng khoù ñöôïc.

Ñaïi thaàn taâu:

–Neáu nhöõng kyõ nöõ naøy khoâng theå ñöôïc, thì seõ duøng caùch khaùc ñeå chuoäc.

Vua baûo:

–Ñieàu naøy cuõng khoù ñöôïc.

Ñaïi thaàn taâu:

–Neáu ñieàu naøy khoâng theå ñöôïc, thì phaûi duøng naêm traêm traân baûo ñeå chuoäc.

Vua baûo:

–Ñieàu naøy cuõng khoù ñöôïc.

Ñaïi thaàn taâu:

–Neáu ñieàu naøy khoâng theå ñöôïc, thì duøng naêm traêm y phuïc ñeå chuoäc.

Vua baûo:

–Ñieàu naøy cuõng khoù ñöôïc.

Ñaïi thaàn taâu:

–Neáu y phuïc naøy khoâng theå ñöôïc, thì phaûi duøng naêm traêm Phaïm chí naøy chuù thuaät, laøm chuù thuaät ñeå laáy laïi.

Vua baûo:

–Ñieàu naøy cuõng khoù ñöôïc.

Ñaïi thaàn taâu:

–Neáu naêm traêm Phaïm chí naøy khoâng theå ñöôïc, thì laïi phaûi ñem nhöõng vò Sa-moân taøi cao thuyeát phaùp naøy ñeå chuoäc.

Vua baûo:

–Ñieàu naøy cuõng khoâng theå ñöôïc.

Ñaïi thaàn taâu:

–Neáu thuyeát phaùp khoâng theå ñöôïc, thì seõ taäp hoïp binh chuùng gaây traän ñaùnh lôùn ñeå chieám laïi.

Luùc naøy vua Ba-tö-naëc cöôøi lôùn maø noùi:

–Ñaây laø caùch cuûa ngöôøi ngu, vì ñaõ rôi vaøo mieäng caù Ma-kieät, thì quyeát khoâng thoaùt ñöôïc.

Vua noùi tieáp:

–Ngöôi neân bieát, coù gì sinh maø khoâng cheát ö?

Ñaïi thaàn taâu:

–Ñieàu naøy thaät khoâng theå ñöôïc.

Vua baûo:

–Thaät khoâng theå ñöôïc, chö Phaät cuõng daïy: “Phaøm coù sinh thì coù cheát, maïng cuõng khoù ñöôïc.”

Luùc ñoù, Baát-xaø-maät quyø taâu vua:

–Cho neân, Ñaïi vöông chôù quaù saàu lo. Taát caû chuùng sinh ñeàu quy veá caùi cheát.

Vua baûo:

–Sao ta phaûi saàu lo?

Ñaïi thaàn taâu vua:

–Vua neân bieát, hoâm nay meï Ñaïi vöông ñaõ maát. Cho neân, vua Ba-tö-naëc nghe nhöõng lôøi naøy xong, thôû daøi taùm chín laàn, roài baûo ñaïi thaàn: –Laønh thay, nhö nhöõng gì oâng noùi, laø hay bieát duøng phöông tieän kheùo leùo. Sau ñoù vua Ba-tö-naëc trôû vaøo thaønh, saém söûa caùc thöù höông hoa cuùng döôøng vong maãu. Cuùng döôøng vong maãu xong, lieàn trôû laïi xe, ñeán choã Theá Toân. Ñeán nôi, ñaûnh leã saùt chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân. Baáy giôø, Theá Toân hoûi: –Ñaïi vöông, vì sao ngöôøi dính ñaày buïi baëm? Vua baïch Theá Toân: –Meï con qua ñôøi15, vöøa ñöa ra ngoaøi thaønh. Nay con ñeán choã Theá Toân ñeå hoûi lyù do aáy. Luùc coøn soáng, meï con trì giôùi tinh taán, thöôøng tu phaùp thieän, tuoåi vöøa moät traêm, nay ñaõ qua ñôøi, neân ñeán choã Theá Toân. Neáu con phaûi ñem voi ñeå mua maïng ñöôïc, con cuõng seõ duøng voi ñeå mua. Neáu phaûi duøng ngöïa ñeå chuoäc maïng ñöôïc, con cuõng seõ duøng ngöïa ñeå chuoäc. Neáu phaûi duøng xe coä ñeå chuoäc maïng ñöôïc, con seõ duøng xe coä ñeå chuoäc. Neáu phaûi duøng vaøng baïc traân baûo ñeå chuoäc ñöôïc, con cuõng seõ duøng vaøng baïc traân baûo ñeå chuoäc. Neáu phaûi duøng noâ boäc, toâi tôù, thaønh quaùch, ñaát nöôùc ñeå chuoäc maïng ñöôïc, thì con cuõng seõ duøng noâ boäc, toâi tôù, thaønh quaùch, ñaát nöôùc ñeå

mua. Neáu phaûi duøng nhaân daân ñaát nöôùc Ca- thi16 ñeå chuoäc maïng ñöôïc, con cuõng seõ duøng nhaân daân ñaát nöôùc Ca-thi ñeå chuoäc, khoâng ñeå cho maïng meï con maát. Theá Toân baûo: –Ñaïi vöông, chôù quaù lo saàu, vì taát caû chuùng sinh ñeàu quy veà caùi cheát. Taát caû moïi phaùp ñeàu bieán dòch. Cho neân, neáu muoán khoâng bieán dòch, quyeát khoâng coù vieäc naøy. Ñaïi vöông neân bieát, phaùp cuûa thaân ngöôøi gioáng nhö naém tuyeát, taát seõ tan chaûy. Cuõng nhö naém ñaát, roài cuõng vôõ vuïn, khoâng theå giöõ laâu; cuõng nhö quaùng naéng17, huyeãn hoùa, hö nguïy khoâng thaät; cuõng nhö naém tay khoâng, duøng ñeå gaït con nít. Cho neân, Ñaïi vöông, chôù mang saàu lo, troâng caäy vaøo thaân naøy. Ñaïi vöông neân bieát, coù boán ñieàu raát sôï haõi naøy, seõ mang ñeán thaân naøy khoâng theå ngaên che ñöôïc, cuõng khoâng theå duøng ngoân ngöõ, chuù thuaät, thuoác men, phuø thö ñeå coù theå tröø khöû. Nhöõng gì laø boán? 1. Giaø laøm baïi hoaïi traùng nieân khieán khoâng nhan saéc. 2. Beänh laøm baïi hoaïi heát ngöôøi khoâng beänh. 3. Cheát laøm baïi hoaïi heát maïng caên. 4. Vaät höõu thöôøng trôû veà voâ thöôøng. Ñaïi vöông, coù boán phaùp naøy khoâng theå ngaên che ñöôïc, khoâng duøng söùc ñeå haøng phuïc. Ñaïi vöông neân bieát, gioáng nhö boán höôùng coù boán nuùi lôùn, töø boán höôùng doàn eùp ñeán chuùng sinh, chaúng phaûi söùc ñeå loaïi boû. Cho neân, naøy ñaïi vöông, chaúng phaûi vaät kieân coá, khoâng theå nöông töïa. Do ñoù, ñaïi vöông neân duøng phaùp ñeå cai trò, chôù neân duøng phi phaùp. Vua cuõng khoâng coøn bao laâu seõ ñeán bieån sinh töû. Vua cuõng neân bieát nhöõng ngöôøi duøng phaùp ñeå cai trò, thaân hoaïi maïng chung seõ sinh veà nôi thieän, treân trôøi. Neáu ngöôøi naøo duøng phi phaùp ñeå cai trò, thaân hoaïi maïng chung seõ sinh vaøo ñòa nguïc. Cho neân, naøy ñaïi vöông, neân duøng phaùp ñeå cai trò, chôù neân duøng phi phaùp. Ñaïi vöông, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Baáy giôø, vua Ba-tö-naëc, baïch Theá Toân: –Phaùp naøy coù teân laø gì? Neân phuïng haønh theá naøo?

15.

Cf. Paøli, A 3. 22 Ayyikaøsuttaö (R.i. 197). Haùn, Taïp 46 (T2n99, tr. 335b9).

Gia-thi . Paøli: Kaøsi, thôøi Phaät, thuoäc quyeàn cai trò cuûa vua Ba-tö-naëc.

16.

17. Haùn: Daõ maõ.

Theá Toân baûo: –Phaùp naøy teân laø tröø saàu öu. Vua baïch Phaät: –Thaät vaäy, Theá Toân, sôû dó nhö vaäy, vì con nghe phaùp naøy roài, moïi saàu lo coù ñöôïc hoâm nay ñaõ tröø. Theá Toân, vieäc ñaát nöôùc beà boän, con muoán trôû veà cung. Theá Toân baûo: –Neân bieát ñuùng thôøi. Vua Ba-tö-naëc lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã saùt chaân, roài lui ñi. Vua Ba-tö-naëc sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 8

Nghe nhö vaày: Moät thôøi Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Nay Ta khoâng nhöõng chæ toái

toân trong haøng Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thanh tín só, Thanh tín nöõ, maø coøn toái toân ñeán caû trong loaøi ngöôøi. Nay coù boán phaùp maø Ta, ôû giöõa boán boä chuùng, chö Thieân vaø loaøi ngöôøi, töï mình bieát, töï thaân taùc chöùng. Nhöõng gì laø boán? 1. Taát caû caùc haønh ñeàu voâ thöôøng, maø Ta, ôû giöõa boán boä chuùng, chö Thieân vaø loaøi ngöôøi, töï mình bieát, töï thaân taùc chöùng. 2. Taát caû caùc haønh khoå. 3. Taát caû caùc haønh voâ ngaõ. 4. Nieát-baøn tòch tónh, maø Ta, ôû giöõa boán boä chuùng, chö Thieân vaø loaøi ngöôøi, töï mình bieát, töï thaân taùc chöùng. Naøy Tyø-kheo, ñoù goïi laø boán phaùp maø Ta, ôû giöõa chuùng boán boä, chö Thieân vaø loaøi ngöôøi, töï mình bieát, töï thaân taùc chöùng. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû laøm theo.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.